

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Confessio Doctrinae Saxonicarvm Ecclesiarvm, Scripta
Anno Domini M. D. LI. Vt Synodo Tridentinae Exhiberetvr**

Melanchthon, Philipp

Lipsiae, 1554

VD16 C 4808

De Poenitentia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-35345

DEI beneficio hæc pars doctrinæ in primis magna perspicuitate in nostris Ecclesijs illustrata est, cum Sententiarij eam inextricabilibus labyrinthis inuoluerint. Primum clarè damnamus Catharos & Nouatianos, qui finxerunt, nec labi posse electos in delicta contra conscientiam, nec lapsos post emendationem recipiendos esse. Et extant nostræ refutationes contra hos furores.

Nolumus autè de uocabulo pœnitentiæ serere *λογμαχίας*. Si quis mauult, utatur nomine conuersionis, quo & Prophetæ sæpe usi sunt. Libenter etiam retinemus usitatum uocabulum contritionis: & dicimus partem pœnitentiæ seu conuersionis primam, esse contritionem, quæ est, uerè expauescere agnitione iræ Dei aduersus peccata, & dolere quòd Deum offenderit, Et dicimus in his qui conuertuntur, aliquos tales ueros pauores & dolores esse oportere, nec agere pœnitentiam eos, qui manent securi & sine dolore, ut 2. Corint. 7. Contristati estis ad pœnitentiam. Et Ezech. 20. Et displicebitis uobis in

2. Cor. 7

Ezech. 20

bis in conspectu uestro, agnoscetis uos dignos esse poena & exitio. Et hi ueri dolores sunt sensus iræ Dei, ut suo loco copiosius dicitur.

Hic autem taxamus aduersarios, qui fingunt contritiõem mereri remissionem peccatorum, & oportere contritionem sufficientem esse. In utroq; errore magnæ tenebræ sunt. Nam remissio datur propter mediatorem gratis, & quæ potest esse contritio sufficiens? Imò quo magis crescit dolor sine fiducia misericordiæ, eò magis corda fugiunt Deum, & sustinere nulla natura hanc magnitudinem doloris potest, de qua dicitur: Sicut leo contriuit omnia ossa mea. Sed illa otiosa somnia scriptorum, ostendunt in ipsis & uitæ securitatem, & inscitiam Euangelij.

Fiunt autem hi ueri dolores, cum arguitur peccatũ (ut in Euangelio ostenditur) contemptus filij Dei: Spiritus arguet mundum de peccato, quòd nõ credunt in me. Et uoce legis moralis arguuntur alia peccata, ut inquit Paulus: Per legem cognitio peccati.

De confessione priuata facienda pastoribus,

G ribus,

ribus, affirmamus ritum priuatæ absoluti-
onis in Ecclesia retinendum esse: & con-
stanter retinemus, propter multas graues
causas. Sed simul docemus, non præci-
piendam neq; postulandam esse enumera-
tionem delictorum in illo priuato collo-
quio: quia nec diuinitus mandata est illa
delictorum recitatio, nec possibilis est, &
adducit pias mentes in dubitationem, &
fidem languefacit.

Magis uerò hoc taxamus, quòd nusquã
aduersarij in doctrina de pœnitentia uel
conuersione, mentionem faciunt fidei iu-
stificantis, de qua supra dictum est: qua so-
la uerè accipitur remissio peccatorum, &
cor in sensu iræ Dei erigitur, & liberamur
ex doloribus inferorum, sicut scriptũ est:
Rom. 5 Iustificati fide pacem habemus. Sine hac
fide, dolores fiunt pœnitentia Saulis, Iudæ,
Orestis, & similium in Tragœdijs.

Nec docent Euangelium, sed legem &
humanas traditiones aduersarij, hanc fi-
dem uel omittentes, uel etiam oppugnan-
tes. Cum autem in uera conuersione fiant
hæ mutationes, mortificatio & uiuifica-
tio, ut *Rom. 6.* & sæpe aliàs dicitur: do-
cendi

cendi causa distribuimus conuersionem, uel poenitentiam, in tria membra: in Contritionem, Fidem, & nouam Obedientiam. Nam has res complectitur uera conuersio, ut uox diuina, & uera Ecclesiae experientia ostendunt.

Nec tamen de modis loquendi, aut numero partium contentiones mouemus, sed res necessarias in conspectu omnibus esse uolumus. Et maxime necessarium est Ecclesiae extare doctrinam, ueram, planam, maxime perspicuam de tota conuersione, quae quidem & in concionibus diuinis summa perspicuitate, & sine ullis labyrinthis sapissimè repetita est, ut Baptista & Christus inquit: *Agite poenitentiam, Mat. 3* & credite Euangelio. Item, *Agite poenitentiam: Ecce agnus Dei, qui tollit peccata Ioh. 1* mundi. Et Paulus *Rom. 3. Omnes conuertent gloria Dei. Hic de contritione concionatur, postea de remissione: Iustificamur autem gratis, ipsius gratia, per redemptionem in Christo per fidem.*

Necesse est igitur, in doctrina de conuersione, seu poenitentia, fieri mentionem fidei. Nec satis est quod dicunt aduersa-

ri se quoq; de fide loqui, & hanc antequam
pœnitentiã. Loquuntur enim de noticia
doctrinæ: Credo remissionem peccato-
rum, scilicet, alijs dari, sicut & diaboli no-
runt symbolum: sed Euāgelium postulat
hanc ueram fidem, quæ est fiducia miseri-
cordiæ propter filium Dei promissæ, &
acquiescens in filio Dei, quæ inquit: Cre-
do remissionem peccatorum mihi quoq;
dari, & quidem gratis, nō propter meam
contritionem, non propter ulla mea me-
rita, sed propter filium Dei, qui immensa
bonitate & sapientia diuinitatis constitu-
tus est mediator & propiciator.

Scio mandatum Dei esse immutabile,
ut singuli in his doloribus statuunt se cer-
tò propter eum recipi. Hæc est propria
uox Euangelij, hoc decretum ex sinu æteri-
ni patris prolatum est per filium, & san-
guine & resurrectione eius obsignatum
est. Huic uoluntati & decreto nolle assen-
tiri, est contemnere filium Dei. Et de hoc
peccato inquit Ioannes: *Ioan. 3* Qui non credit
filio, manebit ira Dei super eum. Sed qui
credit sibi remitti peccata propter hunc
mediatorem, iam certò recipit remissio-
nem

nem peccatorum, propter Christum, qui
 efficax est in eo, uiuificat & sanctificat eū
 Spiritu suo sancto: & reconciliatus iam,
 certò reputatur iustus, propter mediato-
 rem, & est hæres uitæ æternæ.

Hanc necessariam consolationem in
 doctrina de conuersione uel omittere, uel
 corrumpere, uel improbare, est manifestè
 delere Euangelium.

De hac fide & commonefacere nos ab-
 solutio debet, & eam confirmare. Sicut
 confirmabatur Dauid, audita absolutio-
 ne, Dominus abstulit peccatū tuum, Ita ^{2. Reg. 12}
 tu scias uocem Euāgelij tibi quoq; annun-
 ciare remissionem, quæ in absolute tibi
 nominatim proponitur. Non fingas,
 nihil ad te pertinere Euāgelium, sed scias
 ideo editum esse, ut hoc modo saluentur
 homines fide amplectentes Euangelium:
 & mandatum Dei æternum & immotum
 esse, ut ei credas. Qui non hac fide am-
 plectitur Euangelium, sed manet in dubi-
 tatione, frustra audit absolute.

Cum hac consolatione corda uiuifican-
 tur, & sunt iam domicilium Dei, certè &
 nouam obedientiam incoari necesse est,

G 3 ut su-

ut suprâ dictum est. Ac redire ad scelera,
est excutere Deum, & rursus amittere iu-
1. Ioan. 3 sticiam & uitam, sicut Ioan. inquit: Qui
facit iusticiam, iustus est: Qui facit pecca-
tum, ex diabolo est.

*Recitauimus autem suprâ, summam doctrinae
de noua obedientia.*

DE SATISFACTIONE.

QVale uerò chaos sit doctrinae de Sa-
tisfactionibus, quas nominant ope-
ra indebita, indicta ab Ecclesia, longum
esset recensere, & pauci ante hæc tempora
intellexerunt. Non dubitamus autem, in
Ecclesijs nostris & totam hanc partem ue-
rè & perspicuè expositam esse. Fuit mos
primis patribus, eos qui homicidijs, ido-
lis, aut incestis libidinibus polluti fuerunt,
arcere à sua consuetudine, & præcipuè à
sacrificijs. Hunc morem & Synagoga re-
tinuit, & retinuerunt in Asia & Græcia,
aliæ gentes non prorsus efferæ. Interea
polluti uagabantur, circumdati signis re-
atus: ut uagati sunt Orestes, Adrastus, &
alii multi. Hunc morem initio & Ecclesia
retinuit. Pollutos arcebat à communio-
ne.